View the original article

ПОЛІТИКА

Таємна ухвала: як СБУ намагалась отримати доступ до закритої системи Антикорупційного суду

Валерія Єгошина Ольга Івлєва

05 листопада 2026, 17:30

Уявіть, що одна спецслужба отримує повний доступ до планів іншого правоохоронного органу: знає, проти кого вони відкрили поки негласну справу чи до кого завтра прийдуть з обшуками. Важливе уточнення – ці два органи між собою роками конфліктують. Саме такий сценарій ледь не став реальністю за участі Шевченківського суду Києва.

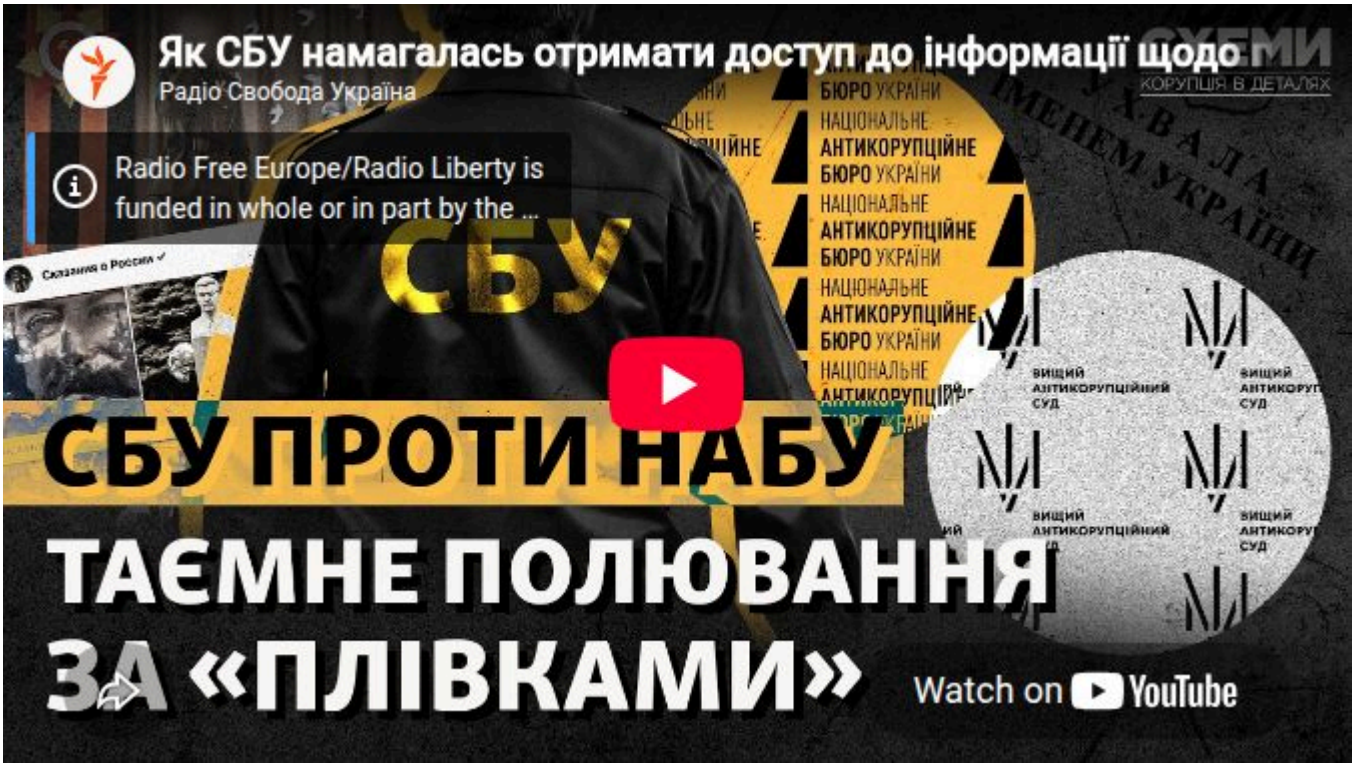
Події розгорталися цьогоріч улітку. Слідчі СБУ клопотали про повний доступ до внутрішньої системи документообігу Вищого антикорупційного суду (ВАКС) –

однієї з ключових ланок української антикорупційної інфраструктури, що «замикає» повне коло «розслідування – обвинувачення – правосуддя». Цей крок низка громадських організацій, які моніторять прозорість та рівень корупційних ризиків влади та правоохоронців, пізніше назвуть «черговою атакою на антикорупційні органи».

Засідання Шевченківського суду, на якому розглядали згадане клопотання, проходило у закритому режимі: на цьому наполіг співробітник СБУ, пославшись на таємницю досудового розслідування. Він також обурився присутністю громадських активістів, що, на його думку, могло зашкодити інтересам справи. Слідча суддя прохання про закритість слухань задовольнила. Але зрештою по самій суті клопотання відмовила.

І хоч таким чином СБУ не отримала доступ до інформації з бази даних, сама спроба показала ще один сценарій, за яким можна підважити незалежність усієї антикорупційної системи. За попередніми спробами країна спостерігала роками, а влітку 2025 року ще один замах – зокрема, через ВР – спричинив масові протести в українських містах, фактично перші такого масштабу після початку дії воєнного стану. Новий виток цього протистояння країна побачила 4 листопада 2026-го – із публікацією «плівок» НАБУ про ймовірні злочини, зокрема, високопосадовців СБУ.

«Схемам» (Радіо Свобода) вдалося ознайомитися з текстом закритої серпневої ухвали Шевченківського суду та зіставити описане у ній з подіями того часу. Журналісти дізналися, як саме представники спецслужби обґрунтовували необхідність надати їм повний доступ до бази ВАКСу, що могло стати формальною причиною для такого кроку, чому запит від СБУ міг бути настільки обширним, і дослідили, хто саме відстоював це перед судом.

Кінець серпня 2026 року. Слідчі Головного слідчого управління Служби безпеки України – в активній фазі розслідування ймовірного втручання у систему ВАКС працівниками суду під час автоматизованого розподілу однієї зі справ. Мова про ймовірну корупційну оборудку з продажу за заниженими цінами арештованого майна, переданого в управління Нацагентству з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних злочинів (АРМА). НАБУ та САП, які займаються цим кейсом з 2019 року, встановили збитки на понад 440 мільйонів гривень.

Обвинувачені у справі – 11 осіб, серед яких **Антон Янчук**, колишній голова АРМА, та **Віктор Вишньов**, ексдиректор «СЕТАМ» – спеціалізованого держпідприємства, створеного Мін'юстом для організації та проведення прозорих електронних аукціонів з продажу арештованого майна.

За версією слідства, вони продавали це майно «підконтрольним компаніям за заниженою вартістю на підконтрольному торговельному майданчику», ймовірним організатором слідство називало – юриста Андрія Довбенка, що нині позиціонує себе як благодійник і меценат. На торгах учасники схеми називали майно «шашликами», а сам процес аукціонів – «смаженням шашликів».

Зліва направо: Антон Янчук, Віктор Вишньов, Андрій Довбенко

У травні 2025 року обвинувальний акт у справі скерували до ВАКС, після чого автоматизована система документообігу з другої спроби визначила головуючого суддю.

Це і **запустило подальший сценарій – нове розслідування, експертизи, судові засідання** і те, що активісти згодом назвуть атакою спецслужби на антикорупційну вертикаль.

Майже за рік – у квітні 2026-го, слідчі СБУ почали розслідувати можливе втручання в систему ВАКС. І тому звернулись з проханням надати їм програмне забезпечення та тимчасовий повний доступ до бази даних суду – через її копію.

Мова про програму, яка має офіційну назву «Д-3». У цій системі зберігаються матеріали та ухвали, які детективи НАБУ та прокурори САП подають до антикорупційного суду – зокрема, такі, про які до останнього не має знати ніхто, крім самих розслідувачів – як-то про дозвіл на обшуки та проведення інших слідчих дій.

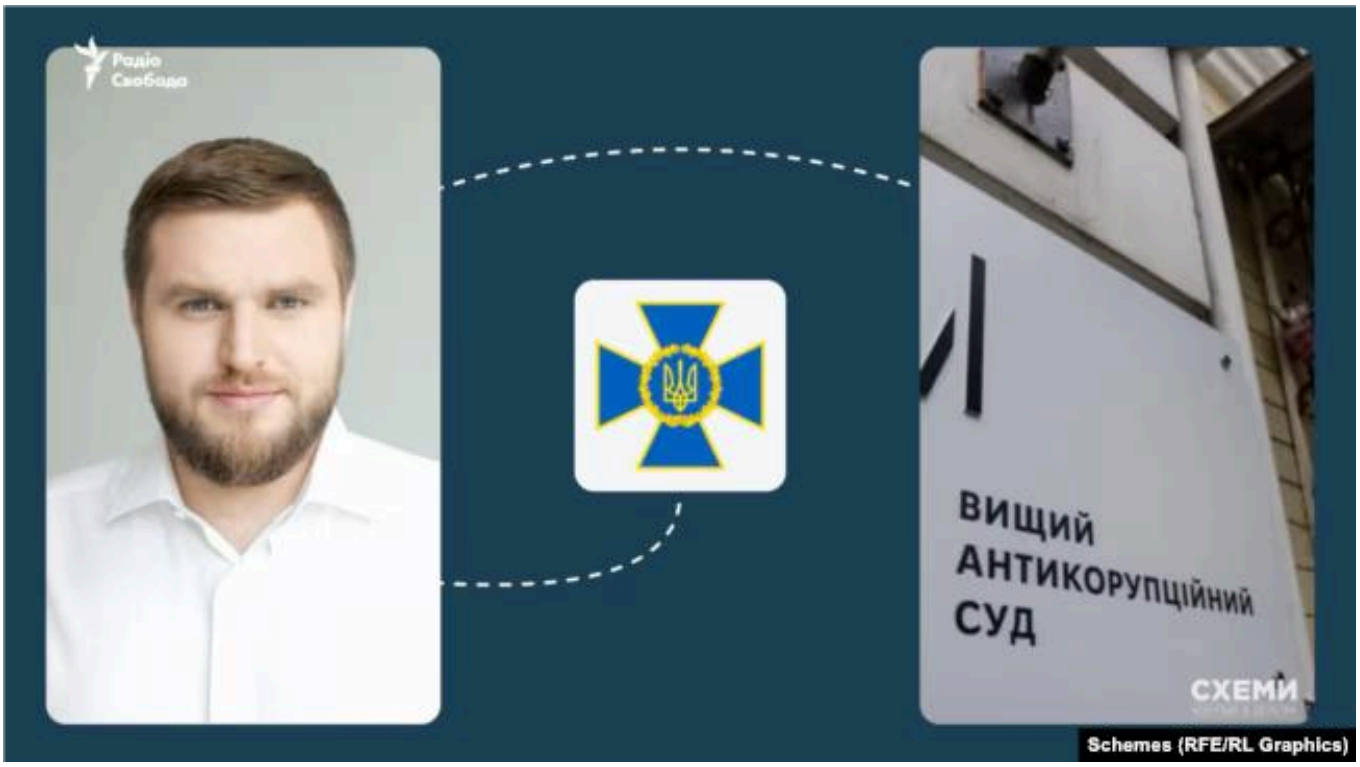
Та чому СБУ раптом звернула увагу на авторозподіл ВАКС у так званій «справі шашликів», що відбувся багато місяців тому? Увагу направив обвинувачений Віктор Вишньов, ексдиректор «СЕТАМ».

Наприкінці лютого цього року його адвокат звернувся до спецслужби із заявою на працівників апарату ВАКС, включно з керівником – щодо їхнього можливого

втручання у систему авторозподілу. Цю історію «Схеми» дослідили завдяки відкритому реєстру судових рішень. Там же знайшли відповіді на питання, **чи дійсно з боку ВАКС відбулись маніпуляції з системою та чи мала СБУ розслідувати справу**.

Помилились усі?

Як випливає з квітневої ухвали Шевченківського райсуду, після звернення Вишньова до СБУ у спецслужбі оперативно вирішили, що справа – **не їхня** підслідність та перенаправили її до Державного бюро розслідувань. В ДБР теж вирішили не «реєструватись» за заявою Вишньова, адже «не встановлені достатні підстави для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань». Заявника – Вишньова – відповіді від обох органів не влаштували, і він пішов до суду.

Долю майбутнього розслідування вирішив слідчий суддя **Вадим Ковтуненко**. Це ім'я добре знайоме тим, хто стежить за перипетіями українського правосуддя – Ковтуненко, як повідомляла фундація DEJURE, влітку 2025 року фігурував у справі ексголови Верховного суду **Всеволода Князєва**, як можливий співучасник у хабарництві.

На одному з записів у справі, судді та адвокат нібито обговорювали подальший розподіл 50 тисяч доларів хабаря за зняття арешту з «Прем'єр готелю Русь», з них Ковтуненку нібито мало дістатися 15 тисяч. Сам суддя Ковтуненко ці звинувачення заперечував, але арешт готелю скасував та відбувся доганою від Вищої ради правосуддя.

Всеволод Князєв та Вадим Ковтуненко

Зрештою ухвалою від 1 квітня Ковтуненко **буквально змусив СБУ відкрити справу** – **принаймні так це виглядає з реєстру**, адже спецслужба заперечувала проти задоволення скарги. Суддя не досліджував питання підслідності самого ймовірного порушення працівниками ВАКС, натомість вирішив – заява первісно надійшла до спецслужби, тож і ухвалити процесуальне рішення мають саме вони. Не пізніше ніж через добу після отримання ухвали.

Та чи було що розслідувати слідчим СБУ у діях працівників Антикорсуду?

Відповідь на це питання «Схеми» також знайшли у судовому реєстрі – історія описана в ухвалі самого ж ВАКС від 14 травня про самовідвід судді, якому дісталася справа АРМА/«СЕТАМ».

«Фактично в один день 1 травня 2025 року відбулось кілька послідовних спроб здійснити автоматизований розподіл цього обвинувального акта, деякі з яких виявились помилковими», мовиться в тексті ухвали про самовідвід одного з суддів на 11 сторінок, яка докладно описує усі спроби авторозподілу: **справу дійсно кілька разів реєстрували в системі**, що в суді назвали «технічними помилками, виправленими за процедурою» (таке пояснення надав апарат суду, а суддя визнала «цілком логічним»).

Крім того, у відповідь на запит «Схем» у суді додатково пояснили, що обставини реєстраційних дій того дня були предметом судового розгляду ВАКС та

підкреслили, що суд у своїй ухвалі встановив: ці помилки «зумовлені людським фактором та не свідчать про втручання в роботу системи».

Водночас у ВАКС повідомили, що обставини того дня стали предметом дисциплінарного провадження щодо головної спеціалістки, яка здійснювала реєстрацію та розподіл справи. Вже 30 травня дисциплінарна комісія суду вирішила, що в її діях є дисциплінарний проступок – «неналежне виконання службових обов'язків», тож 9 червня їй оголосили догану.

Тобто, Вишньов **подав заяву щодо обставин десятимісячної давнини, хоч зрештою його справу суддя із можливим конфліктом інтересів не слухав**. Проте справу стала розслідувати СБУ, як виглядає з документів – вимушено, за рішенням судді Ковтуненка.

Подробиці цього розслідування «Схеми» дізналися з непублічної ухвали від серпня 2026-го, з текстом якої мали змогу ознайомитись. Трохи більше ніж через 2 тижні після реєстрації провадження – у квітні, слідчі СБУ вперше отримали доступ до даних бази «Д-3», але лише в частині щодо розподілу цієї справи, про яку скаржився Вишньов – такий доступ дав Шевченківський райсуд, ВАКС цю вимогу виконав. Від джерел у правоохоронних органах «Схеми» дізналися, що **ухвалу про частковий доступ, без виклику сторін, видала суддя Інна Романишена**. Її прізвище також фігурувало у ЗМІ – видання «Наші гроші» згадувало її в контексті справи щодо ймовірного хабарництва, де фігурував її чоловік, адвокат, у 2016 році. Публічно вони справу не коментували, але зрештою у 2026 році кримінальний процес щодо адвоката припинили у зв’язку зі спливом строків давності.

Суддя Шевченківського районного суду Києва Інна Романишена

Здавалося, на цьому історія могла завершитись. Втім, закрита серпнева **ухвала все ж з'явилась і ось чому**.

Представники СБУ у Шевченківському суді – двоє співробітників 3 відділу 1 управління досудового розслідування Головного слідчого управління СБУ – старший слідчий, який подав клопотання про доступ, та його керівник – заступник начальника відділу, який зазначив, що для з'ясування правильності розподілу справи їм тепер потрібно вилучити копії усіх даних з бази «Д-3» за період з 1 травня 2025 року по день розгляду клопотання – це 26 серпня 2026 року. **Тобто за рік і чотири місяці.** Таке прохання слідчі обґрунтували проханням від експертів – дослідження у цій справі проводила ІСТЕ СБУ (експертна установа спецслужби).

У відповідь на це представники ВАКС заперечили: вилучення копії всієї бази даних «є надмірним» та **призведе «до витоку даних щодо інших судових справ, які не є предметом досудового розслідування»**.

Ці доводи вислуховувала слідча суддя **Юлія Матвєєва** – вона також може бути відомою читачу. У минулому Матвєєва – суддя Іллічівського районного суду Маріуполя. Навесні 2022 року її затримали з родиною представники армії РФ при спробі евакуації з міста та звинуватили, зокрема, у «пособництві в спробі насильницького захоплення влади і порушення «конституції» «ДНР» – після її

відмови «у співпраці» з окупантами. Після 7 місяців полону і повернення на підконтрольну територію України Юлія Матвєєва отримала орден «За мужність».

Суддя Шевченківського районного суду міста Києва Юлія Матвєєва отримує орден

Зрештою у проханні СБУ про доступ вже до великого масиву бази даних ВАКС суддя вирішила відмовити, пояснюючи тим, що ще у квітні слідчі отримали частковий доступ, але у конкретній справі, а **прохання надати копію всієї бази «не обґрунтовує доцільність»**.

«Зазначені обставини слідчий суддя розцінює як вихід за межі предмету розслідування кримінального провадження, а тому відмовляє в задоволенні клопотання», – йдеться у рішенні Матвєєвої.

Так ця історія могла б закінчитися принаймні в площині, про яку наразі відомо журналістам та активістам. **Спецслужба не отримала доступу до бази ВАКС, і, відповідно, до інформації про інші розслідування НАБУ та САП**. Проте що саме вони могли б там побачити? Це можна частково проаналізувати, спираючись на відкриті джерела.

Збіг чи спланована операція?

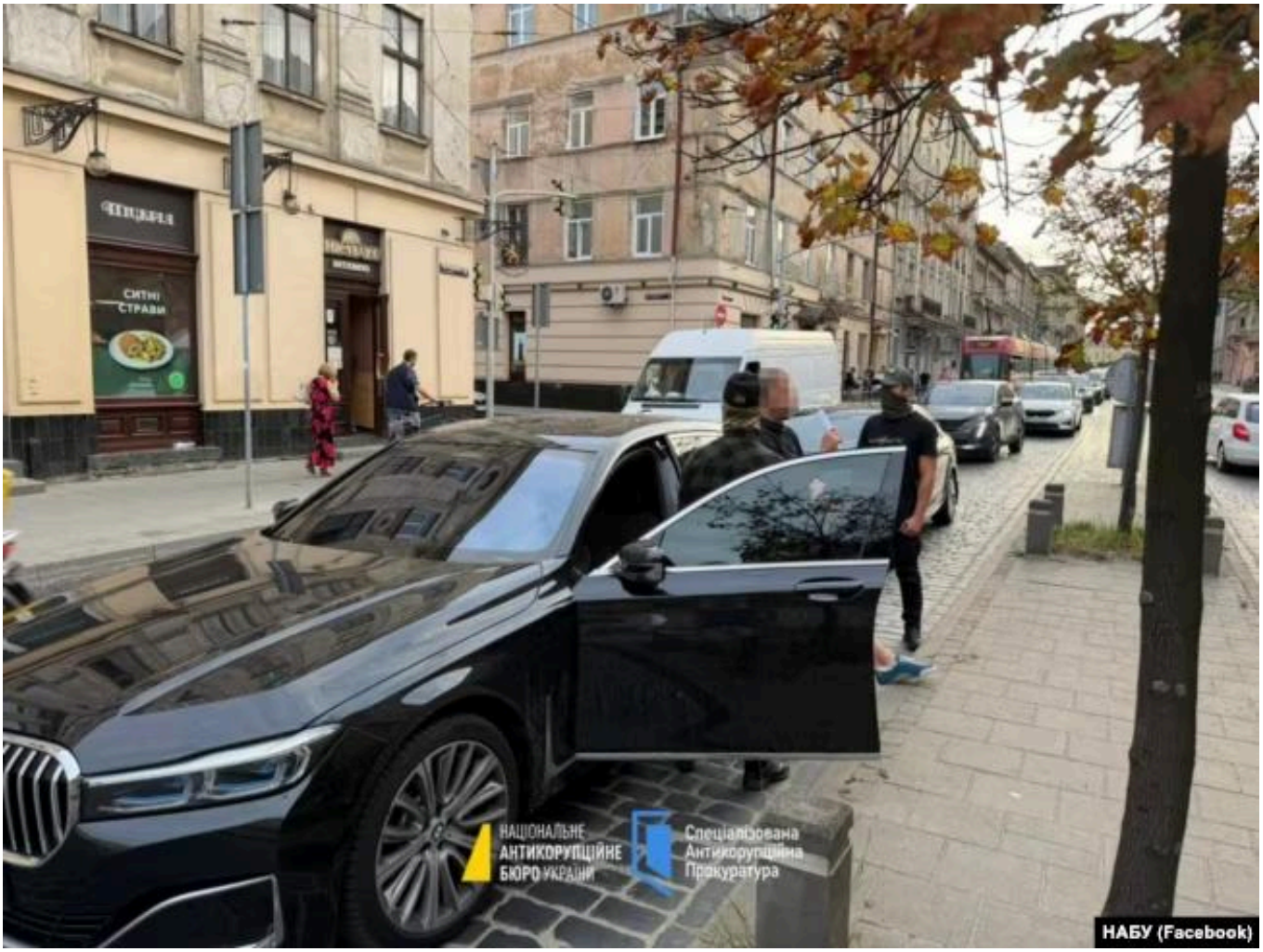
Активна фаза розслідування СБУ про втручання в автоматизований розподіл у конкретній справі та у подальшому клопотання про доступ до всієї бази ВАКС за майже півтора року збіглась у часі з іншими гучними розслідуваннями НАБУ та САП – наприклад, операціями «Мідас» (частково охоплює період), «Форест Гамп», «Феміда» та «Карфаген».

Саме в межах останньої – операції «Карфаген» НАБУ і САП розслідували, зокрема, як співробітники Нацполіції та головно високопосадовці СБУ, могли забезпечувати «дах» кол-центрам, наркобізнесу, допомагати вистежувати людей, яких в подальшому катували, тощо. В день публікації нових «плівок» в СБУ повідомили, що керівник служби **Олександр Поклад** звільнив із обійманих посад двох високопосадовців СБУ, які «засвітилися» у операції. Окремо «Схеми» звернулися до СБУ із запитом, в якому запитали, чи було відомо службі раніше, до публікації «плівок» про можливу протиправну діяльність своїх співробітників.

Хоча редакція не може напевно стверджувати, **чи це не є звичайним збігом паралельних процесів**, періоди дій СБУ та антикорупційних органів можна накласти один на одного.

Зіставлення дат виглядає таким чином:

- 1 травня 2025 року – саме із цієї дати і до кінця серпня 2026 року спецслужба попросила (клопотанням у серпні 2026-го) надати їм повний доступ з можливістю копіювання до внутрішньої бази документообігу ВАКС *(початок періоду виглядає логічним – це дата невдалих авторозподілів по справі «шашликів» АРМА/«СЕТАМ», проте кінцевий період за майже півтора року викликає питання)*.
- Травень 2025-го – літо 2026 року – негласні фази розслідувань НАБУ/САП – поки детективи та прокурори місяцями таємно прослуховували фігурантів, вели спостереження та крок за кроком документували дії фігурантів операцій, зокрема, «Мідас», «Форест Гамп» та «Феміда», уся інформація про погоджені ВАКСом обшуки та санкції накопичувалася саме в згаданій судовій базі.
- Середина 2025 року – за версією НАБУ та САП, посадовець ОГП **Сергій Кропива** (на записах НАБУ «Канцлер») створив та очолив злочинну організацію, учасники якої нібито налагодили механізм систематичного одержання хабарів за те, що не перешкоджали незаконній діяльності так званих кол-центрів.

Затримання Сергія Кропиви

- Липень 2026 року – за даними медіа, НАБУ провели серії обшуків у межах розслідування справи про купівлю прокурорами апартаментів у Буковелі. Згідно із записами, оприлюдненими бюро, саме після цих липневих слідчих дій Сергій Кропива («Канцлер») та його спільники почали активно обговорювати, як переписати елітні квартири та інші активи на підставних осіб. Сам Кропива у суді заявив, що фрази на записах йому «не належать», майно з підозри – не його, а сам він «все життя боровся зі злом».

Сергій Кропива в суді

- Серпень 2026 року – кульмінація процесів у справах «Феміда» та «Форест Гамп». НАБУ і САП виходять у публічне поле з результатами спецоперацій, проводять обшуки на Банковій в Офісі президента та вручають підозри топпосадовцям – серед них, зокрема, колишня заступниця керівника Офісу президента **Ірина Мудра** (провину не визнає, заявляє про тиск через винесення «вироку у публічному просторі»), екснардеп **Максим Микитась** (називає справу проти нього «політичною маніпуляцією») та чинний депутат **Вадим Столар** (заперечує звинувачення). 19 серпня слідство публікує розслідування «Форест Гамп» про «злочинну групу», яка організувала легалізацію коштів для сплати застави за ексміністра енергетики та юстиції **Германа Галущенка**. Для цього вони, за даними слідства, використовували державний «Сенс Банк». 20 серпня виходить друга частина розслідування – «Феміда» – про те, як ця ж «злочинна група» організовувала рейдерські захоплення об'єктів нерухомості та підприємств у Києві.

- І буквально в ті ж дні – 26 серпня 2026 року – у Шевченківському суді столиці розглядають клопотання СБУ, яка просить вивантажити для них копію електронної системи ВАКС від травня 2025-го аж до дати розгляду клопотання спецслужби.

У чому суть протиріччя?

Офіційним **приводом для СБУ стала скарга щодо неправильного розподілу суддів в іншій, непов'язаній з цими гучними операціями, справі.** Проте громадськість звернула увагу на аномальний масштаб запиту: **спецслужба захотіла отримати копію системи з усіма ухвалами, клопотаннями детективів та дозволами на таємні обшуки за понад рік роботи ВАКС – тобто, виходить, якраз за період, поки розслідувалися, в тому числі, кейси «Форест Гамп» та «Феміда»**.

Чи намагалися у такий спосіб постфактум підняти закриті матеріали розслідувань НАБУ чи дізнатися про інші, непублічні розслідування проти топпосадовців, **чи це звичайна процесуальна випадковість** – питання, яке наразі залишається відкритим.

У пошуку відповіді «Схеми» звернулись за коментарями до усіх учасників цієї історії: СБУ, ВАКС, ДБР, Офісу генерального прокурора.

В **СБУ** підтвердили, що отримали заяву про можливі порушення у ВАКС в лютому 2026-го, але її тема «не підслідна слідчим органам СБУ», тому її спершу і передали до ДБР, але зареєстрували скарги та ухвали Шевченківського райсуду Києва. При цьому слідчі, як зазначила СБУ, «проводять розслідування доти, доки прокурор не визначить іншу підслідність».

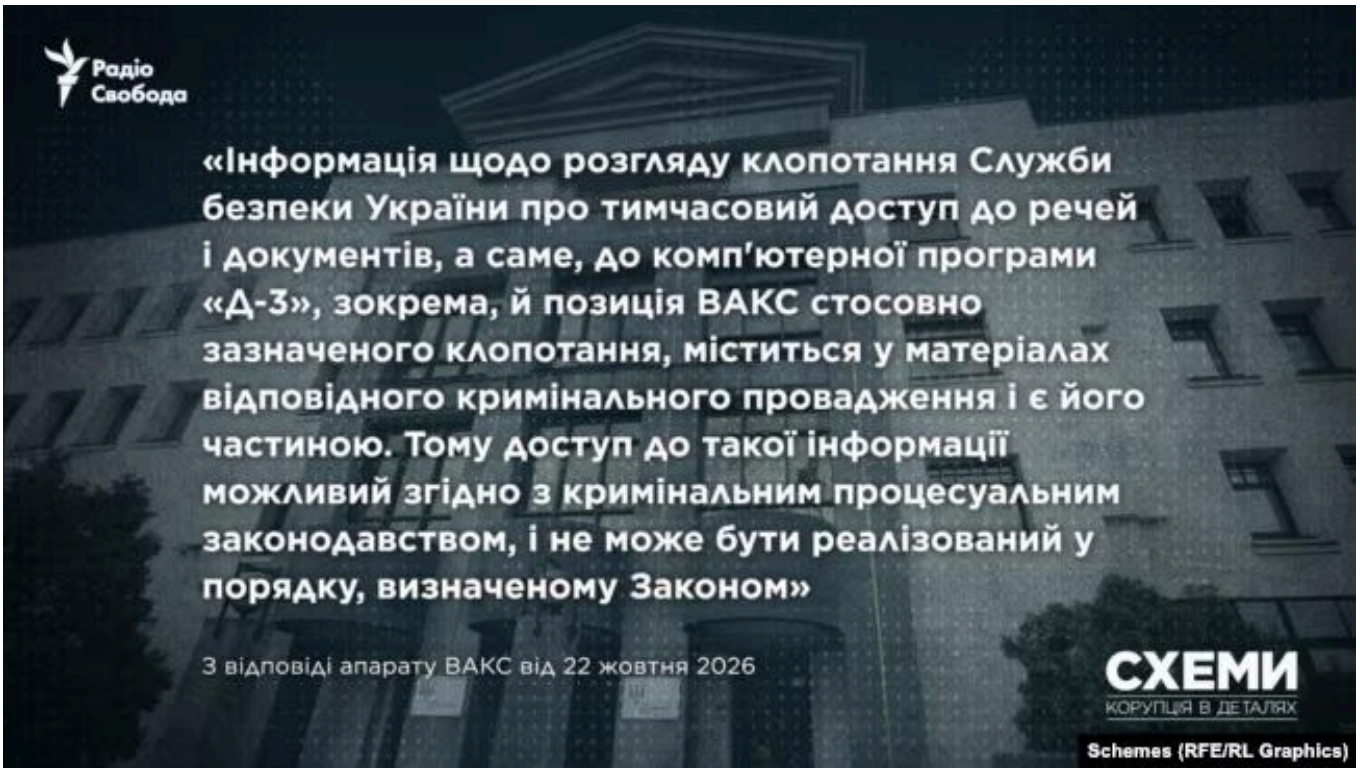
На запитання «Схем» щодо можливої зміни підслідності в **Офісі генерального прокурора** відповіли, що здійснюють процесуальне керівництво у згаданому вище провадженні, «де підслідність залишається незмінною». Там підтвердили, що прокурор погодив клопотання до суду про тимчасовий доступ до бази даних програми «Д-3» для проведення експертизи, проте суд відмовив у його задоволенні. Решту деталей досудового розслідування в ОГП повідомляти не стали, пославшись на законодавство.

Окремо журналісти звернулися до скаржника Вишньова, щоб запитати – чому його заява до СБУ про нібито втручання в авторозподіл справи з'явилася лише через майже 10 місяців після самого розподілу і пояснення апарату ВАКС про технічні помилки? У коментарі «Схемам» телефоном він зазначив, що його захист «певний час» звертався до ВАКС. За його словами, оскільки «внутрішні розслідування в суді дали нульовий результат», згодом вони «звернулися до інших інституцій».

Відповіді на решту запитань Вишньов надав письмово. Він та його захист наполягає, що йдеться не про помилки, а про втручання – бо справу розподілили тричі і щоразу під новим номером, а помилки виправляли коректором, що може свідчити про «намагання передати справу заздалегідь обраному судді».

Також, за його словами, питання авторозподілу порушили ще навесні 2025-го – надіслали запити до ВАКС і ДП «Інформаційні судові системи» та заявили відвід судді, а до правоохоронців звернулися, коли зібрали всі документи. Чому ж звернулися саме до СБУ? Бо, на думку Віктора Вишньова, саме спецслужба «має надважливу роль у забезпеченні державної безпеки в умовах воєнного стану», а її слідчі «мають позитивний досвід» розслідування таких справ. Крім того, наголосив він, внести заяву до реєстру зобов'язаний будь-який орган, а підслідність у разі чого згодом може змінити прокурор. Про подальшу долю справи Вишньову з адвокатами невідомо, крім того, що вона триває.

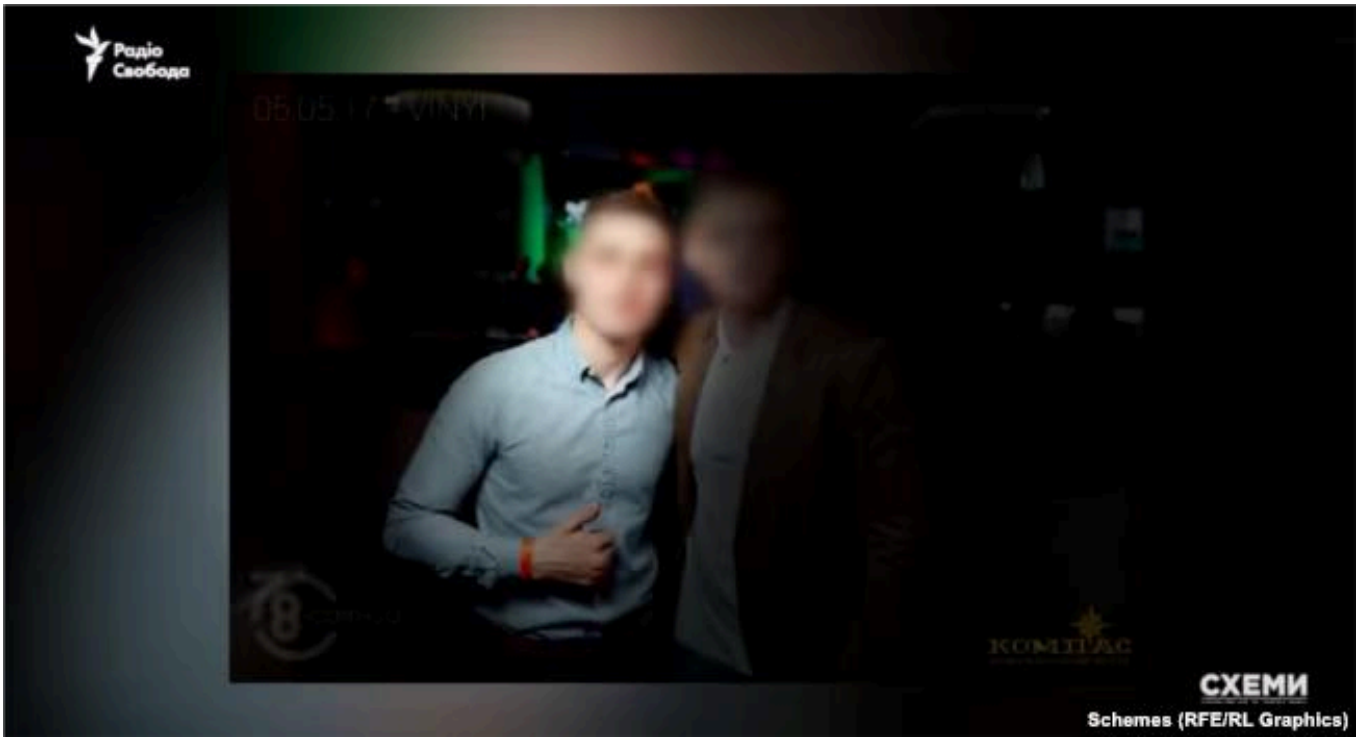
Не стали коментувати долю кримінального провадження і у **ВАКС**.

СБУ: дійові особи залаштунків клопотання

«Схеми» дослідили, хто саме від СБУ намагався отримати доступ до інформації з бази даних Вищого антикорупційного суду та вивчили професійний та майновий бекграунд слідчих та їхніх родин.

Серпневе клопотання до Шевченківського суду, як видно в ухвалі, з якою ознайомилися «Схеми», підготував 32-річний **Владислав Бурикін**, старший слідчий в особливо важливих справах вищезгаданого 3 відділу 1 управління досудового розслідування Головного слідчого управління СБУ. Враховуючи, що обидва працівники слідчого управління є учасниками і інших публічних процесів, та їхні прізвища фігурують у відкритій частині судового реєстру та підозрах, журналісти називають імена співробітників Служби безпеки.

Бурикін на фото ліворуч

Бурикін народився в місті Сніжне на Донеччині, з 2014 року окупованому РФ. Відповідно до відкритих джерел, раніше працював у Головному управлінні СБУ в Донецькій та Луганській областях, що дислокувалося в Маріуполі. У 2024 році мав звання майора юстиції.

У публічному просторі його декларації, як і інших співробітників СБУ, немає, але журналістам вдалось з'ясувати, що у 2025 році Бурикін придбав AUDI Q5 2017 року випуску. Цим авто він користувався і в цьому році – за його кермом вже отримував штрафи за перевищення швидкості в Києві.

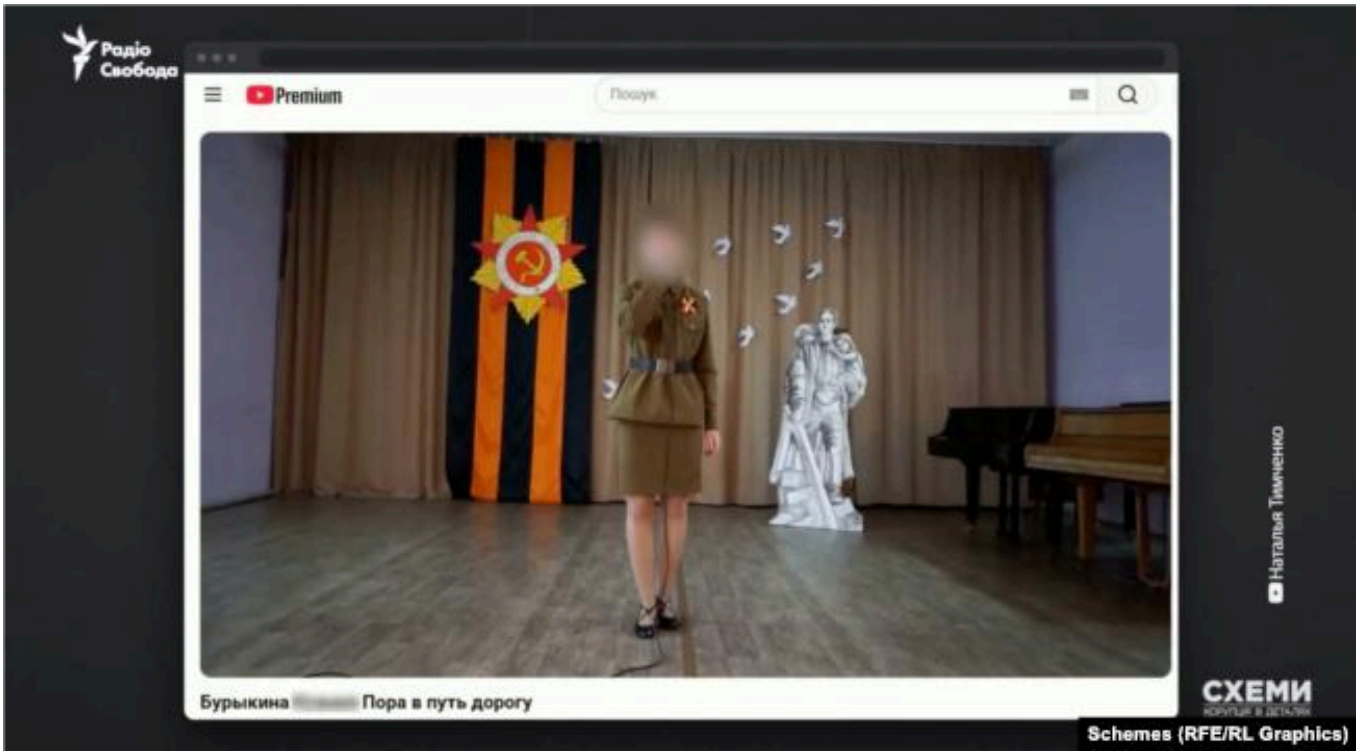

Також журналісти вивчили і інші справи Владислава Бурикіна, які він розслідував в СБУ.

Наприклад, у 2021 році до суду передали обвинувальний акт у справі проти жителя окупованого від 2015 року міста Дебальцеве Донецької області, який проживав там з травня 2015-го по квітень 2019 року і, за версією слідства, з «ідеологічних мотивів підтримував так звану «ДНР».

Також у судовому реєстрі журналісти знайшли й інший кейс, де він був слідчим. Це розслідування про мешканця окупованої від 2014 року Горлівки, який також, за версією слідства СБУ, підтримав окупацію Донеччини, отримав російські документи, підтримав воєнну агресію РФ і навіть балотувався у місцеві депутати. Сам Бурикін у 2024 році повідомив горлівчанину про підозру «у колабораційній діяльності».

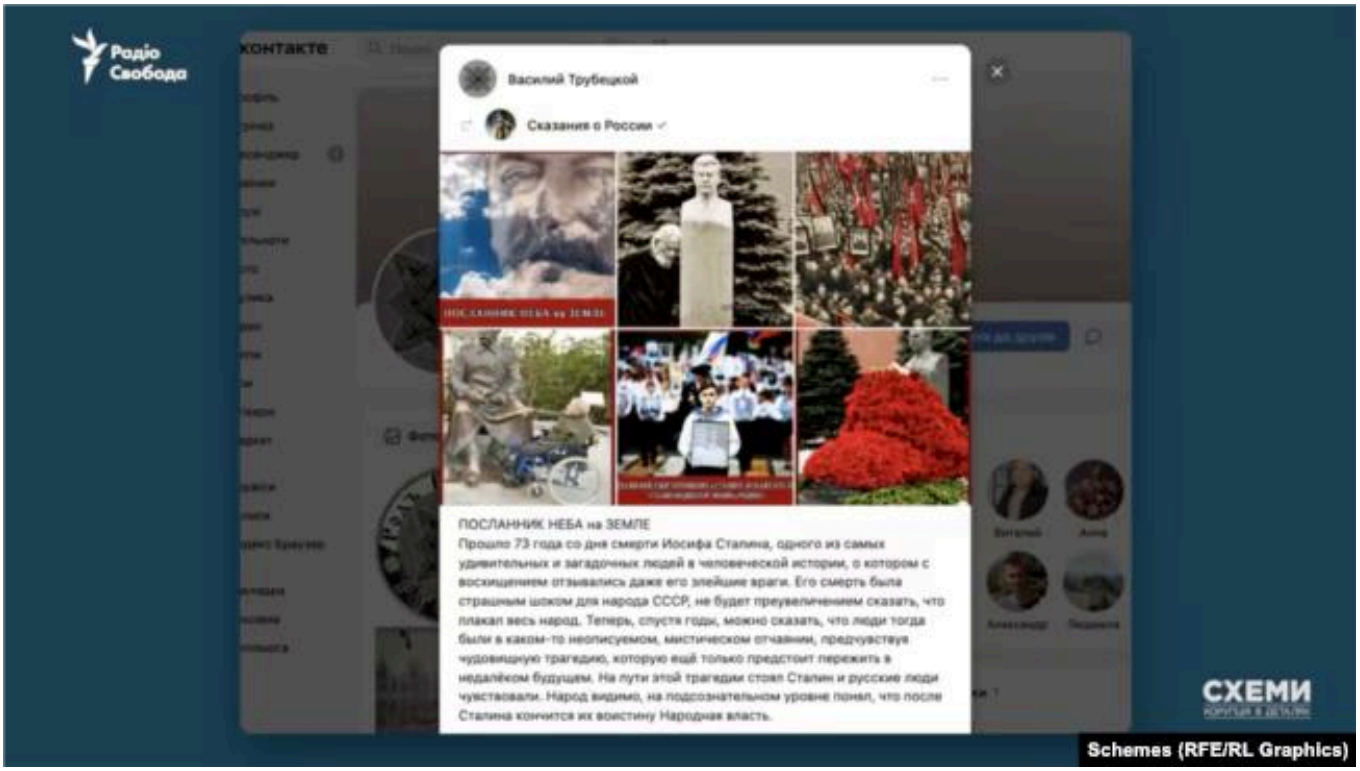
Редакція не може перевірити, чи підтримує співробітник СБУ зв'язок з родиною та не пов'язує його діяльність з виявленими фактами, проте звернула увагу на те, що родичі самого Бурикіна, схоже, також лишилися в окупації, а їхню світоглядну позицію можна простежити через їхню активність у соцмережах. Так, наприклад, у забороненій в Україні мережі «ВКонтакте» журналісти знайшли відео виступу сестри слідчого СБУ, датоване травнем 2023 року. У радянській формі вона співає пісню про військових льотчиків, на тлі атрибутики, яку в Росії часто використовують для святкування «Дня перемоги» – «георгіївської стрічки», «ордену вітчизняної війни», макету пам'ятника «Воїну-визволителю».

Сестра Бурикіна

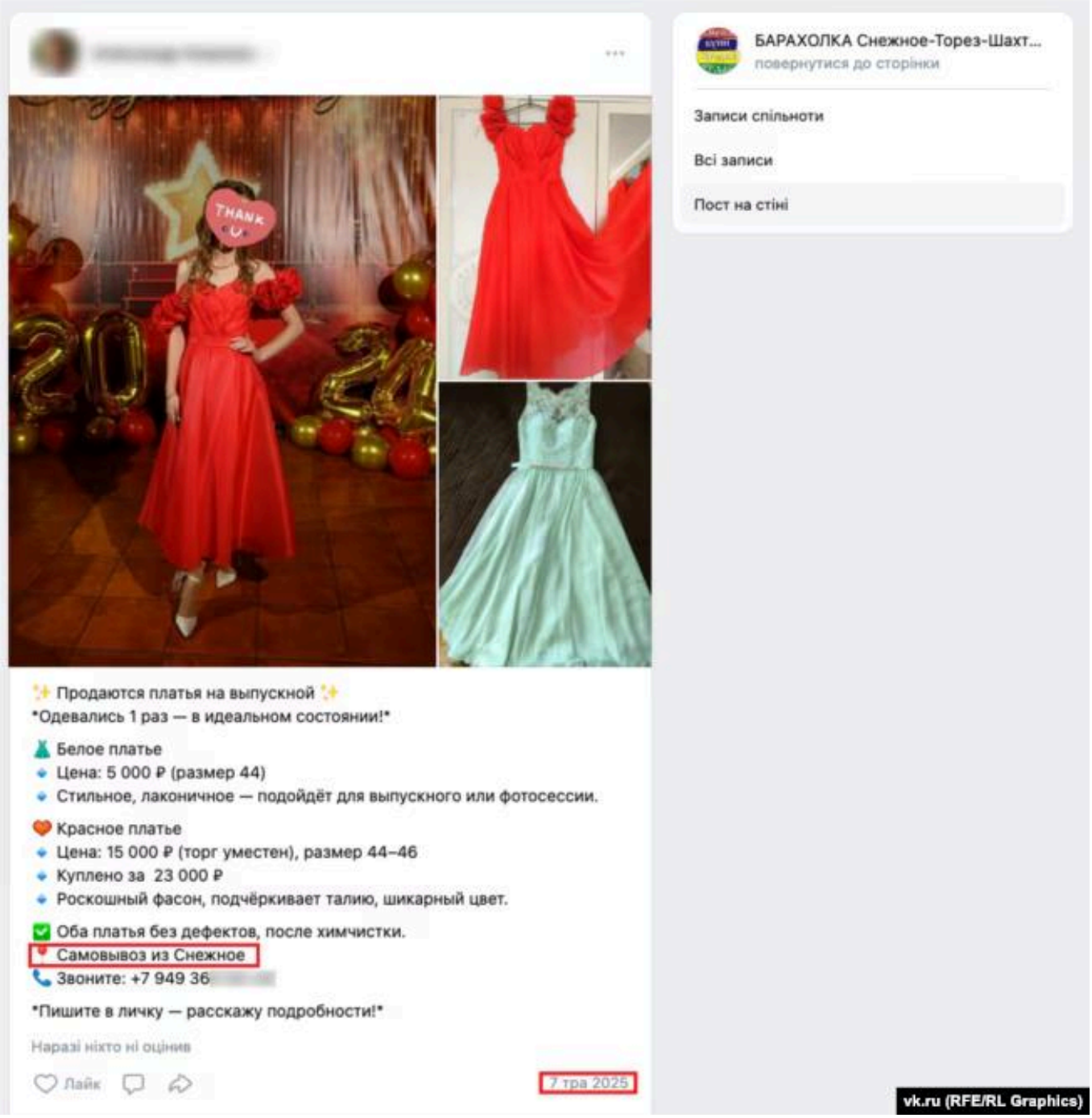
На іншому відео, завантаженому в березні 2024 року, з підписом «місто Сніжне, ДНР», вона ж виконує пісню «Родина у нас одна» (українською – «Батьківщина в нас одна»). На ще одному відео, у 2020 році, позує з книгою «Толковый словарь русского языка» Володимира Даля і декламує: «Только к его словарю прикоснусь, в душу повеет могучая Русь» (українською – «Тільки до його словника доторкнуся, в душу повіє могутня Русь»).

Промовистими також є дописи і батька слідчого. На сторінці «ВКонтакте» чоловік ностальгує за Йосипом Сталіним та постить, зокрема, картинки з «арійсько-варязькою» символікою, написами «Род. Вера. Сила - Русич» та відео про те, чим відрізняється – мовою та орфографією оригіналу – «русская паска от фашисткой пасхи 1 Рейха».

Після початку повномасштабної війни, як виявили «Схеми» завдяки витокам з баз даних, зокрема бази «Жители ДНР» *(мовою оригіналу – ред.)*, родичі Бурикіна змінили документи «ДНР» на російські. Зокрема, у 2023 році сестра і батьки слідчого отримали нові паспорти в ГУ МВС Росії у Ростовській області. За даними журналістів «Схем», паспорти батьків чинні й досі.

У січні 2023 року, через півтора тижні після отримання російського паспорта, батько слідчого зареєструвався у Сніжному на окупованій Донеччині як індивідуальний підприємець за російським законодавством, що означає – **чоловік мав би сплачувати податки до бюджету Росії**. Торговельний бізнес має невеликий: наприклад, з квітня по серпень 2026 року щомісячний оборот за касою становив від 50 до 150 тисяч рублів (приблизно 30–80 тисяч гривень).

Тож схоже, що рідні Бурикіна продовжують жити в окупованому Сніжному – журналісти знайшли у соцмережі «ВКонтакте» оголошення за 2025 рік про продаж суконь для випускного чи фотосесії, де вказаний російський номер батька українського слідчого. За цим номером батько Бурикіна наразі зареєстрований у месенджері Max (створеному підконтрольною Кремлю компанією). За цим самим контактом активований і його обліковий запис на державному порталі РФ «Госуслуги» (українською «Держпослуги»).

Сніжне, Донеччина

У коментарі «Схемам» експсівробітник СБУ, експерт Українського інституту майбутнього **Іван Ступак** прокоментував це так: «Концептуально історія, коли чинний співробітник, який, зокрема, протидіє тероризму, сам має родичів на окупованій території, які, до того ж, умовно, кричать «Путін – молодець» – суспільством сприймається не дуже позитивно, втім, звільнити за такий факт – неправильно. Існують приклади, коли батько воює за так звану «ДНР», а син – за ЗСУ. Багато хто має родичів на окупованій території. Але **такий факт однозначно має бути перевірений, і те, що він мав би вказати це у внутрішньому рапорті на Управління внутрішньої безпеки – це 100%**».

У СБУ «Схемам» підтвердили, що родина Бурикіна живе на окупованій території Донеччини і він, як і мав би, **повідомив про це своє керівництво**: «У встановленому порядку він надав керівництву інформацію про проживання членів його сім'ї на тимчасово окупованій території Донецької області. Водночас, оскільки він не підтримує з ними зв'язок, йому невідомо про запитувані обставини».

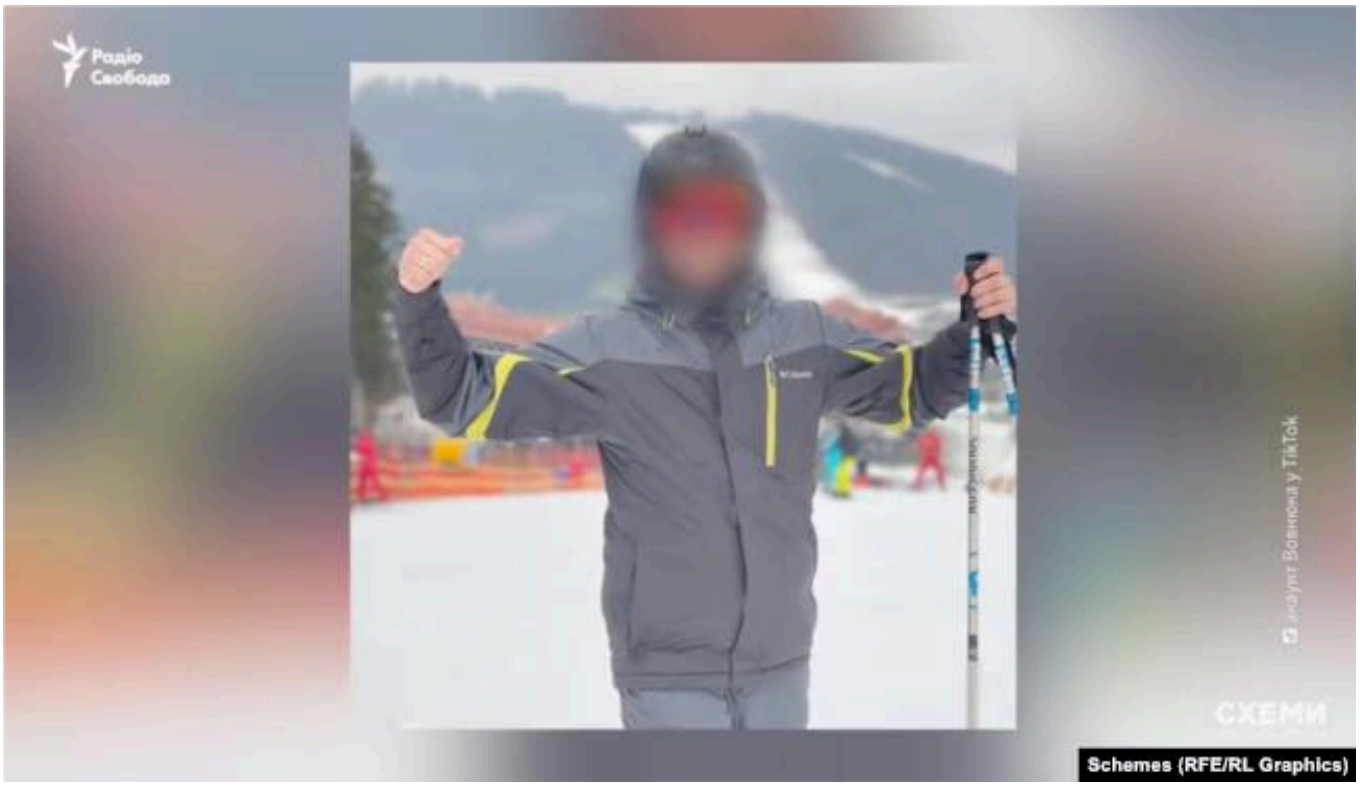
За словами Івана Ступака, згідно з процедурою перевірки всередині СБУ, відповідне управління після отримання такої інформації від самого співробітника чи іншими шляхами має перевіряти ризики, пов'язані із цим, зокрема – можливість вербування.

«Росіяни дуже часто використовують такий принцип, коли починають знаходити через родичів людей на нашій території, вони ж їм кажуть: «Кров густіша за воду», «Батьківщину не обирають» і намагаються перетягнути на свою сторону. Тому, звісно, вербувальна вразливість є, і самі співробітники, і їхні керівники за таких обставин повинні постійно тримати це у фокусі уваги», – додав Ступак.

Сам Бурикін, до якого додзвонилися «Схеми», відмовився коментувати питання родини. Також **не став пояснювати, навіщо просив доступ до копії бази даних «Д-3» та чи вбачає у цьому ризики для антикорупційної інфраструктури**. Свою відмову слідчий пояснив «таємницею досудового розслідування» та «відсутністю відповідних повноважень».

Tesla, Audi та майно родини на Київщині

На закритому засіданні Шевченківського райсуду, де розглядали клопотання, подане Владиславом Бурикіним, це звернення підтримав керівник слідчого, 37-річний **Олександр Вовнюк** – заступник начальника 3 відділу 1 управління досудового розслідування ГСУ СБУ. Хоч ані він, ані Бурикін свою участь в судовому засіданні «Схемам» так і не прокоментували по суті.

Олександр Вовнюк

Відповідно, **декларацій Вовнюка також немає у відкритому доступі, як і відкритих соцмереж, тож журналісти вирішили дослідити його біографію та майновий стан його та родини доступними способами** – через пошуки у публічних джерелах та реєстрах. Він родом з Рівненщини, працював на Кіровоградщині. У застосунках

Getcontact та NumBuster його телефон підписаний у інших контактів як «ГСУ Саня Вовнюк», «Следствие СБУ Кировоград Обл» або «Слідство Кіровоград».

У власності Олександра Вовнюка є Tesla, придбана у 2025 році. Про те, що саме він нею користується, свідчить той факт, що він уже встиг потрапити на ній у ДТП влітку цього року. Його дружина – в минулому адвокатка, у жовтні 2025 року стала власницею Audi Q3 2022 року випуску.

Власного житла у подружжя Вовнюків журналісти не знайшли – офіційно на самому співробітнику СБУ записана лише одна земельна ділянка на Київщині, втім, на ній немає забудови. При цьому, за допомогою витоків з українських баз даних, зокрема платформи keyCRM, журналісти встановили, що у 2025-2026 роках Олександр Вовнюк та його дружина регулярно замовляли товари через інтернет і отримували їх у поштовому відділенні у зовсім іншому населеному пункті – елітному селищі Козин під Києвом, що може свідчити про проживання там.

Натомість низку майна у Києві та на Київщині «Схеми» побачили у батьків слідчого. Самі вони, попри це, можуть досі жити на Рівненщині: про це свідчать щонайменше матеріальна допомога від місцевої ради, яку мати регулярно оформлювала у 2020–2023 роках, та штрафи за порушення ПДР, які батько отримував там же впродовж 2017–2024 років.

Крім нерухомості на Рівненщині, звідки походить родина слідчого, його мати, наприклад, від 2025 року володіє будинком та земельною ділянкою у Київської області. Також вона значиться власницею квартири у ЖК на столичній

«Куренівці». Активного бізнесу у жінки журналісти в реєстрах не знайшли, вона мала ФОП до 2007 року. Аналогічно – відповідно до офіційних реєстрів, немає і не було бізнесу і в батька Вовнюка, він значився керівником автогаражного кооперативу на Рівненщині до 2017 року, діяльність якого вже припинена. Водночас він також має нерухомість у столиці – це два нежитлових приміщення (за площею схожі на комору) та квартира у ЖК комфорт/бізнес класу на «Солом'янці».

Питання фінансової підзвітності співробітників СБУ роками залишається гострим, оскільки їхні статки та витрати засекречені від суспільства.

«Необхідно переглядати підходи щодо того, чиї саме декларації мають бути непублічними і чи дійсно їх засекречення є обґрунтованим», – вважає заступниця виконавчого директора з юридичних питань **Transparency International Ukraine Катерина Риженко**.

У коментарі «Схемам» вона пояснює: перевірка декларацій – це повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК), однак для оперативних співробітників з метою збереження секретності існує спеціальний порядок звітування. І хоча повної відмови від перевірок немає, водночас під час воєнного стану частина співробітників має право відтермінувати декларування, а частина – подає їх у внутрішній системі СБУ, що, відповідно, посилює залежність контролю НАЗК від інформації від самої служби.

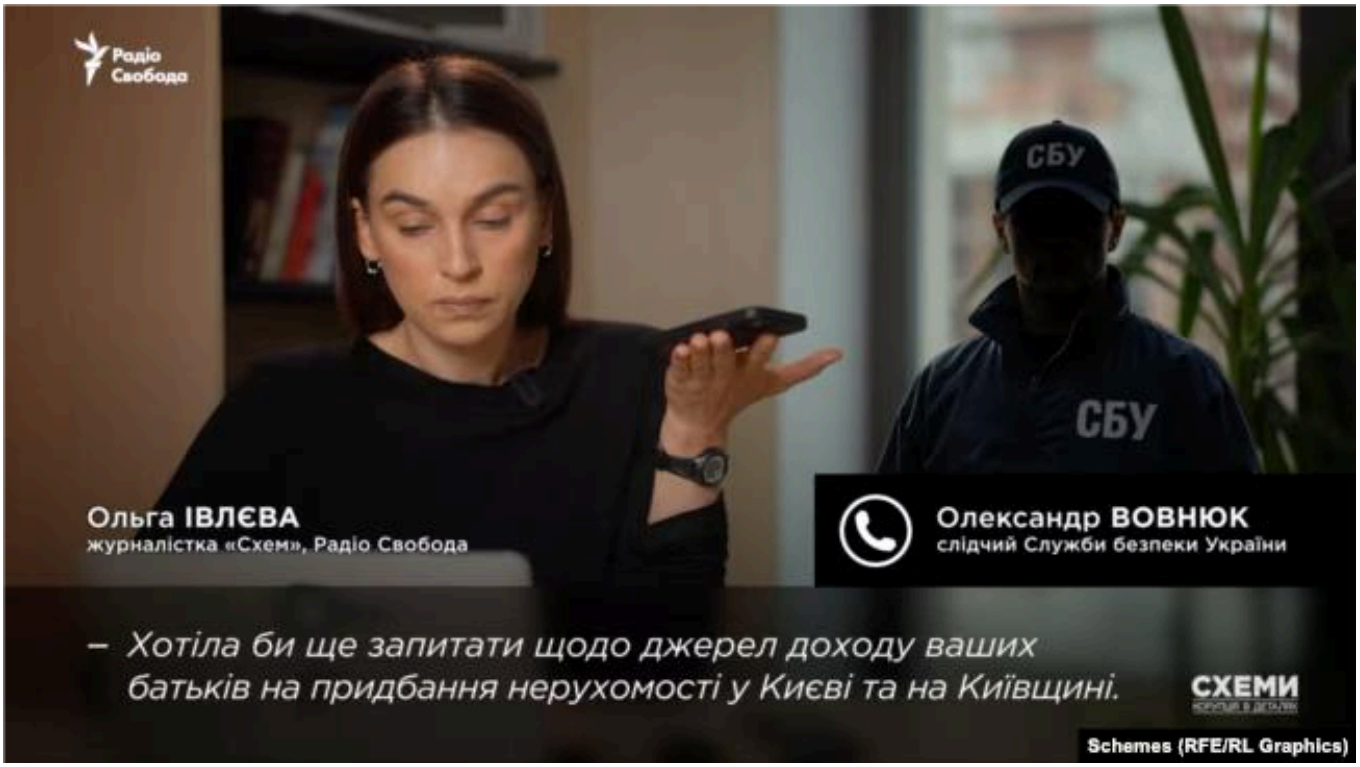
«Наприклад, на засіданні парламентської ТСК ще у серпні 2025 року з'ясувалося, що НАЗК не отримує повної інформації про коло осіб, які скористалися відтермінуванням. Це створює ризик прогалин у контролі за поданням декларацій

та обґрунтованістю для застосування винятків. Окремі питання викликає якість моніторингу способу життя: зокрема, результати перевірки НАЗК статків колишнього керівника департаменту кібербезпеки СБУ **Іллі Вітюка**, які не виявили невідповідностей, згодом контрастували з підозрою НАБУ та САП у незаконному збагаченні й недостовірному декларуванні», – резюмує експертка.

Також за допомогою витоків з російських баз даних, зокрема бази «Граждане Украины 2023» (мовою оригіналу), журналісти з'ясували, що вже після окупації Криму та початку війни на Донбасі, мати і батько Вовнюка **їздили на окупований півострів**, а також до Росії. Навідуватися туди вони почали щонайменше влітку 2014 року, потрапляючи до РФ і Криму, зокрема, через пункти пропуску в Суджі та Джанкої відповідно.

Із запитанням щодо походження родинного майна «Схеми» звернулися до самого Олександра Вовнюка: за його словами, інформація з реєстрів «не відповідає дійсності», адже батьки не живуть у Києві, не мають нерухомості у столиці чи в області.

На уточнювальні запитання щодо його проживання в елітному котеджі в Козині та придбану автівку Tesla Вовнюк не відповів.

Батьки слідчого відмовилися від коментарів журналістам. Мати на запитання про майно уточнила, що володіє лише його часткою, проте докладніше пояснювати не стала й завершила розмову. Водночас, за даними Державного реєстру речових прав на нерухоме майно станом на дату публікації, нерухомість у Києві та на Київщині

зареєстрована за обома, інформації щодо її розділу чи інших обтяжень у реєстрі не міститься.

Водночас в СБУ підтвердили, що батьки Олександра Вовнюка виїжджали до Криму та Росії – у встановленому порядку він повідомив про це керівництво. Втім, Вовнюк, зазначається у відповіді, «не проживає та не пов'язаний спільним побутом із батьками з 2006 року», тому **їхнє майно не вносить до декларації**.

За інформацією джерел «Схем», зазначені двоє співробітників СБУ також були залучені до інших дій щодо працівників НАБУ та САП. І Вовнюк, і Бурикін відмовились відповідати на запитання про клопотання до Шевченківського суду, аргументувавши тим, що «інформацію про досудове розслідування надають лише за офіційними запитами». У відповідь на запит «Схем» у Службі безпеки детальніше по суті справи коментувати не стали, пославшись на таємницю досудового розслідування.

Facebook Instagram Google News

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:
Кол-центри, наркобізнес, «дах» в поліції та СБУ. Що на нових «плівках» НАБУ у справі «Карфаген»

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:
На березі Женевського озера. «Схеми» встановили швейцарську адресу родини ексміністра Галущенка

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:
Канікули в Маямі, бізнес в окупації, мільйони в бюджет РФ: що приховує нардеп від «ОПЗЖ» Віталій Борт (розслідування)

Валерія Єгошина

Журналістка-розслідувачка проєкту розслідувань Радіо Свобода «Схеми».

Лауреатка нагороди «Top 30 Under 30» від KyivPost (2019). Переможниця Національного конкурсу розслідувальних робіт та спеціальних репортажів на Mezhyhirya Festival-2018. Переможниця конкурсу журналістських розслідувань ім. В. Сергієнка (2017 рік). Фіналістка низки українських та закордонних конкурсів журналістських робіт.

Переможниця спецномінації «Сльози окупанта» конкурсу «Честь професії» (2022) з матеріалом «Плеяда у*банів», «Путін – с*ка», «Шойгу – профан». Російські полковники обговорюють керівництво армії РФ».

У 2023 році розслідування авторства Валерії Єгошиної та Кіри Толстякової «Як добровольці масово ховали мирних містян і хто саме з військових РФ вбивав в Ізюмі?» отримало спеціальну відзнаку Certificate of Excellence у фіналі міжнародної премії у сфері журналістики розслідувань Global Shining Light Award 2023 року від Глобальної мережі журналістів-розслідувачів (GIJN).

У 2024 році стала лауреаткою престижної міжнародної премії ICFJ Knight Awards.

У 2025 році розслідування Ірини Сисак, Валерії Єгошиної та Юлії Химерик «Небезпечний тренд: ФСБ вербує українських дітей для підпалів авто ЗСУ» отримало спеціальну відзнаку Національного конкурсу журналістських розслідувань.

Цикл журналістських розслідувань авторства Валерії Єгошиної та Кіри Толстякової про воєнні злочини російських військових на раніше окупованій частині Харківщини увійшов до короткого списку конкурсу Global Shining Light Award 2025 року – престижної нагороди від Глобальної мережі журналістів-розслідувачів (GIJN).

За освітою соціологиня.

Ольга Івлєва

Журналістка з Одеси. У 2023 році стала стипендіаткою програми Regional Reporting Fellowship від Радіо Свобода, після чого приєдналася до команди журналістів-розслідувачів проєкту Радіо Свобода «Схеми».

Фіналістка Національного конкурсу журналістських розслідувань 2023 року.

У 2025 році – фіналістка номінації «Найкраще розслідування» конкурсу «Честь професії».

Україна | Політика | СХЕМИ | Схеми | Розслідування

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.